

บทที่ 4 สภาพทั่วไปด้านการตลาดท่องเที่ยวดำน้ำลึก

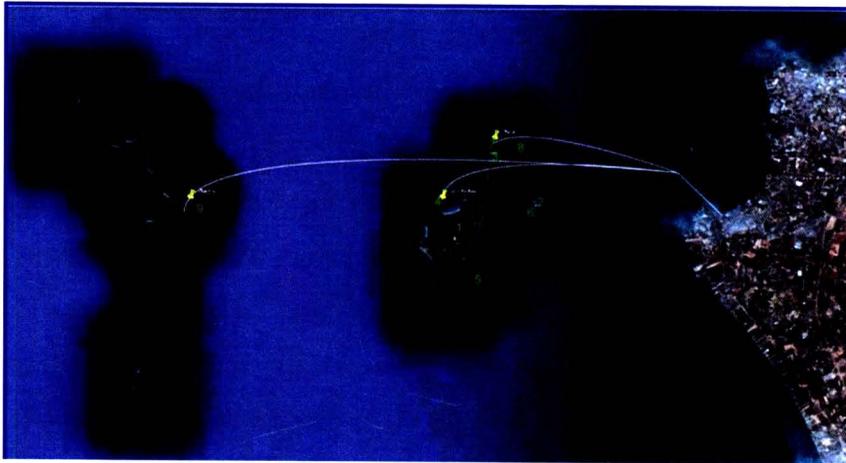
ชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีชายฝั่งทะเลและเกาะต่างๆ มากมายที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมืองพัทยาที่เป็นพื้นที่เป้าหมายตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางทะเล พัทยานีมีความพร้อมด้านอุปทานของแหล่งท่องเที่ยวดำน้ำลึกในแหล่งที่มนุษย์สร้างขึ้น กล่าวคือ มีที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ การคมนาคมสะดวก ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งหลากหลาย ได้แก่ ชายหาด ทะเล ปะการัง เพื่อรองรับอุปสงค์การท่องเที่ยวในกิจกรรมต่างๆ อาทิ การเล่นเรือสกูตเตอร์ (Scooter) เรือลากร่มชูชีพ (Parasailing) การเล่นน้ำตามชายหาด การเดินใต้ทะเล (Sea walker) การดำน้ำตื้น (Snorkelling) และดำน้ำลึก (SCUBA) ชมปะการังธรรมชาติ และปะการังเทียม โดยเฉพาะในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา กิจกรรมดำน้ำลึก บริเวณหมู่เกาะล้าน และแหล่งดำน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้นได้เติบโตอย่างมาก เห็นได้จากจำนวนร้านให้เช่า-ซื้ออุปกรณ์ดำน้ำ และนำเที่ยวใต้ทะเลที่เปิดกิจการขึ้นเป็นจำนวนมาก จากในอดีตมีเพียง 6 ร้าน (พ.ศ. 2529) ปัจจุบันร้านดำน้ำในเขตพัทยานีประมาณ 10 ร้าน และแต่ละร้านก็จะมีหน้าร้านอีกหลายแห่ง ส่วนร้านดำน้ำลึกเขตกรุงเทพฯ ที่มีการใช้ประโยชน์ในการสอนและสอบดำน้ำที่พัทยาในบริเวณหมู่เกาะล้านอีกประมาณ 20 ร้าน

4.1 องค์ประกอบของตลาดการท่องเที่ยวดำน้ำลึก

4.1.1 สภาพทั่วไปของพื้นที่

เมืองพัทยานีหมู่เกาะมากมายที่เหมาะสมกับการดำน้ำลึก ได้แก่ หมู่เกาะล้าน ประกอบด้วย เกาะล้าน เกาะครก เกาะสาก และเกาะไผ่ (อยู่ในความดูแลของทหารเรือ) เกาะรี้น เกาะกึ่งบาตาล สำหรับหมู่เกาะล้านแล้วเมืองพัทยาได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวในการทำกิจกรรมกลางวัน เช่น พักผ่อนบนชายหาด ดำน้ำดูปะการัง กีฬาทางน้ำ เป็นต้น เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น จุดเด่นของหมู่เกาะล้าน คือ เป็นเกาะที่อยู่ใกล้เมืองพัทยา การเดินทางไปยังเกาะมีเรือโดยสารบริการมากมาย และยังเป็นพื้นที่ที่มีความงามของปะการัง ทำให้หมู่เกาะเป็นแหล่งดำน้ำดูปะการังที่สำคัญแห่งหนึ่งที่ใกล้กรุงเทพฯ ทั้งนี้ได้ถือว่าเป็นแหล่งฝึกเรียนการดำน้ำลึกเบื้องต้นที่สำคัญ และมีแหล่งดำน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ เรือหลวงคราม เรือหลวงกูด กองยาง ที่เป็นแหล่งดำน้ำที่ท้าทายและแปลกใหม่

จากการศึกษาของสำนักอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่า ลักษณะแนวปะการังในบริเวณหมู่เกาะล้านและเกาะไผ่ อยู่ในสภาพดีปานกลาง คือ มีอัตราส่วนของปะการังมีชีวิตต่อปะการังตายอยู่ในช่วง 1:2 ถึง 2:1 แต่ก็ได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวสูง ทั้งจากกิจกรรมดำน้ำ และกิจกรรมทางน้ำอื่นๆ รวมไปถึงการพัฒนาขยายตัวทางธุรกิจที่อยู่ตามชายหาดจุดดำน้ำในเมืองพัทยาที่น่าสนใจ ได้แก่ (ภาพที่ 3-4-1)

1. เกาะล้าน
2. เกาะครก
3. เกาะสาก
4. สะพานท่าเทียบเรือ
5. ท่อซีเมนต์ (หาดนวล)
6. แนวปะการังเกาะครก
7. กองยาง (เกาะสาก)
8. เรือหลวงกูด
9. เรือหลวงคราม

ภาพที่ 3-4-1 แผนที่แสดงแหล่งดำน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้นและแหล่งดำน้ำธรรมชาติในเขตเมืองพัทยา

1. เรือหลวงคราม ถูกปลดประจำการและจมลงในปี พ.ศ. 2546 เรือหลวงครามเป็นแหล่งดำน้ำเรือจมที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับมากของประเทศ เรือหลวงลำทอดยาว 56 เมตร จากเหนือไปได้ ขนานกับฝั่งตะวันออกของเกาะสาก ที่ระดับความลึก 24-29 เมตร ใกล้กับเกาะไผ่ และปัจจุบันเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำที่สวยงามหลากหลายชนิด อาทิ กัลปังหาสีสดใส ปะการังอ่อน กลุ่มปลาค้างคาว กลุ่มปลาแดงโม และสัตว์น้ำที่อาศัยในบริเวณนี้มีขนาดใหญ่กว่าแหล่งดำน้ำทั่วไปของพัทยา

2. เรือหลวงกูด กองทัพเรือได้ร่วมกับเมืองพัทยาในการนำ “เรือรบหลวงกูด” ที่ปลดระวางประจำการมาจมลงบริเวณหน้าอ่าวพัทยา ณ ตำแหน่งทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะสาก เพื่อสร้างแหล่งอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ทะเลและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เรือหลวงกูดเป็นเรือประเภทยกพลขึ้นบกขนาดกลาง ความยาวตลอดลำ 61.50 เมตร กว้าง 10.50 เมตร ขึ้นระวางประจำการกองทัพเรือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2490 หรือ 59 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากตำแหน่งเรือจมเป็นบริเวณที่มีเรือสปีดโบ๊ตวิ่งสัญจรอยู่เป็นจำนวนมาก นักดำน้ำมักต้องผูกทุ่นไว้บนผิวน้ำ เพื่อระบุตำแหน่ง และด้วยความลึกกว่า 30 เมตร อีกทั้งเป็นบริเวณที่มีกระแสน้ำพัดแรง ผู้ดำน้ำจำเป็นจะต้องมีทักษะและประสบการณ์มากเป็นพิเศษ

3. เกาะสาก ทางทิศตะวันตกของเกาะมีแนวปะการังแข็ง ทางทิศเหนือเหมาะสำหรับการฝึกหัดดำน้ำ เพราะมีพื้นทราย และเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำหลายชนิด เช่น ปลาผีเสื้อ ปลาลิ้นหมา และปลาจิ้มฟันจระเข้ เป็นต้น

4. สะพานท่าเทียบเรืออยู่ที่สะพานท่าเทียบเรือหาดตาแหวนถือเป็นจุดดำน้ำลึกแหล่งที่มนุษย์สร้างขึ้นที่สำคัญแห่งหนึ่ง อยู่ห่างจากชายฝั่งประมาณ 100 เมตร ประกอบด้วย เสามากกว่า 60 ต้น (รวมเสาที่อยู่ข้างเคียง) เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 เมตร ความลึก 7-10 เมตร ทิศนะวิสัยใต้น้ำค่อนข้างต่ำ ประมาณ 2-5 เมตร ไม่ได้รั้วอิทธิพลจากคลื่นลม ยกเว้นบางช่วงที่มีกระแสน้ำขึ้นลง การขึ้นลงของน้ำและคลื่นลมมีอิทธิพลต่อความขุ่นใสของน้ำทะเล สัตว์น้ำที่พบ ได้แก่ กัลปังหาหินปูน บูซิโน หนอนตัวแบนสีสด แส้ทะเล จุดเด่นของบริเวณนี้ ได้แก่ ผุงปลาสาก ที่มีจำนวนมากกว่า 100 ตัว

5. กองยาง อยู่บริเวณกลางอ่าวของเกาะสาก เป็นที่ตั้งของจุดดำน้ำที่มนุษย์สร้าง เกิดจากความร่วมมือของชมรมดำน้ำไอเชียนโรเวอร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และ บริษัท กู๊ดเยียร์จำกัด โดยนำยางรถยนต์ไปวางทิ้ง เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2530 เพื่อสร้างแหล่งหลบภัยที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำชนิด

ต่างๆ ไว้ให้นักดำน้ำได้ไปดำน้ำและศึกษาวิจัย ปัจจุบัน กองยางที่มัดไว้ได้แตกออกเกือบหมด เหลือแค่เพียง 1 กองใหญ่ และกองย่อยอีก 3 กอง กองยางส่วนใหญ่จะหาได้จากการมองบันไดกลางหาดของเกาะสาวก โดยเริ่มจากที่ความลึกประมาณ 8-9 เมตร ทอดยาวไปตามความลึก (ทิศเหนือ) จนไปสุดที่ความลึกประมาณ 11-12 เมตร กองยางถือเป็นแหล่งดำน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้นที่เก่าแก่ และยังคงเป็นจุดที่ผู้คนนิยมไปในเวลากว่า 20 ปี มีสัตว์น้ำจำนวนมากมาอาศัยอยู่บริเวณกองยาง

6. ท่อซีเมนต์ ตั้งอยู่ที่หาดนวลหรือที่นักดำน้ำบางคน เรียกว่า ล้านแว็ค (ล้าน Vac.) มาจากชื่อรีสอร์ท Vacation มีลักษณะแนวปะการังทอดยาวขนานกับหาดมีความลึก 1-7 เมตร โดยตรงกลางทะเลกึ่งกลางอ่าวจะมีสิ่งปลูกสร้างเป็นรูปสี่เหลี่ยมอยู่ตรงกลาง เกิดจากการที่จะสร้างเป็นภัตตาคารอยู่กลางน้ำในทะเลเมื่อกว่า 20 ปีที่แล้ว แต่ในระหว่างก่อสร้างเกิดความผิดพลาด กระจกที่ใช้ไม่สามารถทนต่อแรงกดดันของน้ำได้จึงแตก โครงการนี้จึงยุติลง นอกจากนั้น บริเวณรอบๆ ยังมีท่อขนาดใหญ่ เส้นผ่าศูนย์กลาง 3 เมตร ที่โครงการนำมาวางไว้เพื่อป้องกันคลื่นกระแทกตัวอาคาร ปัจจุบันท่อเหล่านี้อยู่ที่บริเวณพื้นทรายด้านนอกของแนวปะการังที่ความลึก 8 เมตร จำนวนทั้งหมด 10 ปลอก สภาพสมบูรณ์เหลืออยู่ 6 ปลอก ตามท่อจะมีสัตว์น้ำต่าง ๆ มาอาศัยเป็นจำนวนมาก บางครั้งอาจพบเต่าทะเลอยู่ในท่อเหล่านี้

โดยรวมแล้ว จะเห็นได้ว่า แหล่งดำน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้นในเขตเมืองพญามีอยู่หลายแห่ง เพียงพอต่อจำนวนนักดำน้ำลึกในปัจจุบัน และหากในอนาคตมีการส่งเสริมกิจกรรมการดำน้ำลึกเพิ่มขึ้น พื้นที่ทะเลในเมืองพญาบริเวณอื่นๆ ก็สามารถเพิ่มเป็นจุดดำน้ำลึกได้อีก

4.1.2 การคมนาคม

จากกรุงเทพฯ สามารถเดินทางมาท่องเที่ยวดำน้ำลึกที่พญาได้หลายเส้นทาง อาทิ

1. ทางรถยนต์ จากกรุงเทพฯ สามารถเดินทางมาด้วยรถส่วนตัว เส้นทางเดินรถที่ใช้มีอยู่ 4 เส้นทางหลัก ได้แก่

- ทางหลวงหมายเลข 3 เส้นทางสายเก่า ถนนสุขุมวิท ผ่านจังหวัดสมุทรปราการไปถึงแยกอำเภอบางปะกงเลี้ยวเข้าทางหลวงหมายเลข 34

- ทางหลวงหมายเลข 34 เส้นทางสายบางนา-ตราดเข้าสู่ตัวจังหวัดชลบุรี

- ทางหลวงหมายเลข 304 เส้นทางกรุงเทพฯ-มีนบุรี ผ่านฉะเชิงเทรา-บางปะกง เข้าสู่ตัวจังหวัดชลบุรี

- ทางด่วนพิเศษ (MOTOR WAY) กรุงเทพฯ-ชลบุรี-พญา

2. รถประจำทาง สามารถขึ้นได้ตามสถานีดังนี้

- รถปรับอากาศชั้น 1

สถานีเอกมัย เที่ยวแรก 05.00 น. เที่ยวสุดท้าย 23.00 น.

สถานีหมอชิต เที่ยวแรก 04.00 น. เที่ยวสุดท้าย 22.00 น.

สถานีขนส่ง (พญาเหนือ) เที่ยวแรก 5.00 น. เที่ยวสุดท้าย 23.00 น. รถออกทุก 30 นาที ใช้เวลาเดินทาง 2 ชั่วโมง 30 นาที

- รถปรับอากาศชั้น 2 และ รถโดยสาร ธรรมดา

ถนนสุขุมวิท เทียบแรก 05.00 น. เทียบสุดท้าย 21.00 น. รถออกทุก 30 นาที ใช้เวลาเดินทางประมาณ 3 ชั่วโมง

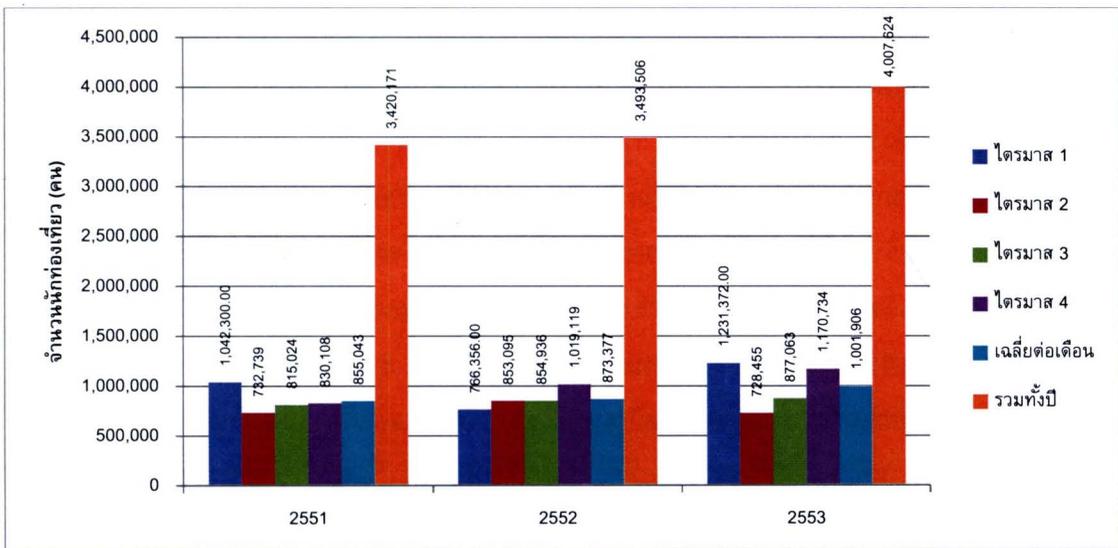
3. ทางรถไฟ จากกรุงเทพฯ มีบริการเพียง 1 รอบทุกวันออกจากสถานีหัวลำโพงเวลา 06.50 น. ไปสิ้นสุดที่สถานีพลูดาวหลวง เวลา 10.45 น. ใช้เวลาเดินทางประมาณ 4 ชั่วโมง

4. การเดินทางไปหมู่เกาะล้าน มีด้วยกัน 2 วิธี คือ การขึ้นเรือโดยสารจากท่าเทียบเรือแหลมบาลีฮายหรือเช่าเรือสปีดโบ๊ตข้ามไปยังเกาะล้าน เมื่อถึงเกาะล้านจะมีท่าเรือให้ขึ้น 2 ท่า คือ ท่าเรือหน้าบ้านและท่าเรือหาดตาแหวน

โดยสรุปแล้ว จะเห็นได้ว่า การมาท่องเที่ยวด่านน้ำลึกที่เมืองพัทยามีความสะดวกมากมาย สามารถมาได้หลากหลายเส้นทาง แต่ละเส้นทางใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 1 - 2 ชั่วโมง และต่อไปในอนาคตจะมีรถไฟฟ้าในพื้นที่พัทยาก็เพิ่มความสะดวกสบายมากขึ้นให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวพัทยา (ที่มา: www.pattaya.go.th)

4.2 อุปสงค์ของตลาดการท่องเที่ยวด่านน้ำลึก

เมืองพัทยาก็ถือว่าเป็นอีกเมืองหนึ่งที่ได้รับคานิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก โดยในแต่ละปี มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในพัทยาไม่ต่ำกว่า 1 ล้านคน จากการสำรวจของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวพบว่า ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2551-2553) การท่องเที่ยวไทยได้รับผลกระทบอย่างมาก จากปัจจัยภายในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่ ความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ การชะลอตัวของภาวะเศรษฐกิจโลก แต่ถึงกระนั้นก็ได้ทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือนเมืองพัทยาลดลงไปจากเดิมมากนัก กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่พักค้างในเมืองพัทยา จะเริ่มเข้ามาท่องเที่ยวในพัทยาช่วงไตรมาสที่ 4 ซึ่งเป็นช่วงที่เข้าสู่ฤดูหนาวของประเทศไทยซึ่งเป็นช่วงเริ่มฤดูกาลท่องเที่ยวและจะเข้ามามากในช่วงไตรมาสที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นช่วงฤดูร้อนของประเทศไทยและมีวันหยุดนักขัตฤกษ์ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ และวันสำคัญทางศาสนา นอกจากนี้ยังพบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาพัทยามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี จากข้อมูลสถิติปี พ.ศ. 2553 จำนวนนักท่องเที่ยวที่พักค้างเฉลี่ยอยู่ที่ 1,001,906 คนต่อเดือน มากกว่าปี พ.ศ. 2551 และ 2552 อยู่ประมาณ 128,000 และ 146,000 คนต่อเดือน ตามลำดับ (ภาพที่ 3-4-2)

ภาพที่ 3-4-2 จำนวนนักท่องเที่ยวที่พักค้างในเมืองพญา

ที่มา: สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2554)

4.3 ผู้มีส่วนได้-เสียกับการพัฒนาการท่องเที่ยวดำน้ำลึกในแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น

ผู้มีส่วนได้-เสีย (Stakeholders) กับการพัฒนาการท่องเที่ยวดำน้ำลึกในแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้นในเขตพญา สามารถแบ่งออกได้ 2 กลุ่ม ก็คือ ผู้มีส่วนได้-เสียหลัก และผู้มีส่วนได้-เสียรอง ดังนี้

4.3.1 ผู้มีส่วนได้-เสียหลัก

ผู้มีส่วนได้-เสียหลัก เป็นผู้ที่มิชอบข้องโดยตรงกับตลาดการท่องเที่ยวดำน้ำในเขตพญา และเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบทั้งทางด้านบวกและลบโดยตรงทันที เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวดำน้ำลึกในแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้นในเขตพญา ผู้มีส่วนได้-เสียหลัก สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1) ผู้ประกอบการธุรกิจดำน้ำลึก เนื่องจากผู้ประกอบการเป็นผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ (หมู่เกาะล้านและเกาะไผ่) จึงถือว่าเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์โดยตรง
- 2) นักท่องเที่ยวดำน้ำลึก นักท่องเที่ยวที่เข้ามาดำน้ำในพญาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ นักท่องเที่ยวต่างชาติและนักท่องเที่ยวไทยและสองกลุ่มนี้ที่เข้าไปใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนดำน้ำลึกและการดำน้ำลึกเพื่อการพักผ่อนนันทนาการ

4.3.2 ผู้มีส่วนได้-เสียรอง

ผู้มีส่วนได้-เสียรอง เป็นผู้ที่ไม่ได้มีบทบาทเกี่ยวข้องโดยตรงกับตลาดการท่องเที่ยวดำน้ำในเขตพญา แต่ก็เป็นผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบโดยทางอ้อม เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวดำน้ำลึกในแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้นในเขตพญา และ/หรือมีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่พญา ได้แก่ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวดำน้ำลึกในแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้นในเขตพญา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมีหลายหน่วยงาน ดังนี้

1) เมืองพัทยา มีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านน้ำลึก เช่น การสร้างท่าเรือไว้รองรับนักท่องเที่ยวด้านน้ำเพื่อความสะดวกในการลงเรือการดูแล รักษาความปลอดภัยทางน้ำและการออกกฎหมายหรือประกาศต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีบทบาทหน้าที่ในการดูแลทรัพยากรใต้ทะเลรวมถึงการอนุรักษ์และฟื้นฟูบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อาทิ การเก็บขยะใต้ท้องทะเล การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

3) สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคกลางเขต 3 (ชลบุรี) มีบทบาทหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวและวางตลาดการท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางทะเล ในส่วนของกิจกรรมด้านน้ำลึกเพิ่มมากขึ้น มีการส่งเสริมให้ชาวญี่ปุ่นเข้าด้านน้ำลึกมากขึ้น และการจัดกิจกรรมด้านน้ำเก็บขยะใต้ทะเล

4) สำนักงานประมงจังหวัดชลบุรี มีบทบาทในการเข้ามาดูแลการท่องเที่ยวด้านน้ำเพียงบางส่วนจากการเข้ามาดูแลสัตว์น้ำที่เกิดขึ้น จากการสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล (Artificial habitats) หรือปะการังเทียม (Artificial reefs) ซึ่งปะการังเทียมที่นำไปวางไว้ในทะเลจะมีพวกปลาขนาดเล็กและขนาดใหญ่เข้ามาอาศัยและมีพวกสัตว์เกาะติดเช่น ตัวอ่อนปะการัง ฟองน้ำ กัลปังหาทำให้เกิดเป็นแหล่งน้ำด้านน้ำลึกได้

5) ตำรวจท่องเที่ยวเมืองพัทยา มีบทบาทหน้าที่ดูแลและรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวและประชาชนที่อยู่ในเขตท่องเที่ยวที่รับผิดชอบเมืองพัทยา

นอกจากนี้ หากหน่วยงานหรือองค์กรใดต้องการทำโครงการวางปะการังเทียมหรือจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลในท้องทะเลต่างๆต้องขออนุญาต 4 หน่วยงานหลัก คือ

1. กองทัพเรือ พิจารณาให้ความเห็นชอบโดยพิจารณาผลกระทบด้านต่างๆ ประกอบด้วย 1) ด้านยุทธศาสตร์และการฝึก ไม่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติการภารกิจของกองทัพเรือ 2) ด้านการเดินเรือ ด้านสมุทรศาสตร์และวิศวกรรมชายฝั่ง พิจารณาความปลอดภัยในการเดินเรือ ความลึกและพื้นที่การวางแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลเพื่อไม่ให้ขัดขวางการเดินเรือ 3) ด้านการส่งกำลังบำรุงทางทะเลและโครงการสำคัญของกองทัพเรือที่เกี่ยวข้องกับทะเล และ 4) โครงการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่งของกองทัพเรือ

2. กรมเจ้าท่า ที่มีบทบาทหน้าที่ในการควบคุม กำกับ ดูแล รักษา ขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดินในแม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ และทะเลภายในน่านน้ำไทย ดูแลการคมนาคมทางน้ำให้สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ การจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลนั้นถือว่าการปลูกสร้างสิ่งล่งล้ำลำแม่น้ำ การพิจารณาจะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๓ (พ.ศ. 2537) เมื่อได้รับการพิจารณาแล้ว และมีการจัดสร้างเกิดขึ้นต้องมีการเก็บค่าธรรมเนียมและค่าตอบแทนสิ่งล่งล้ำลำน้ำ

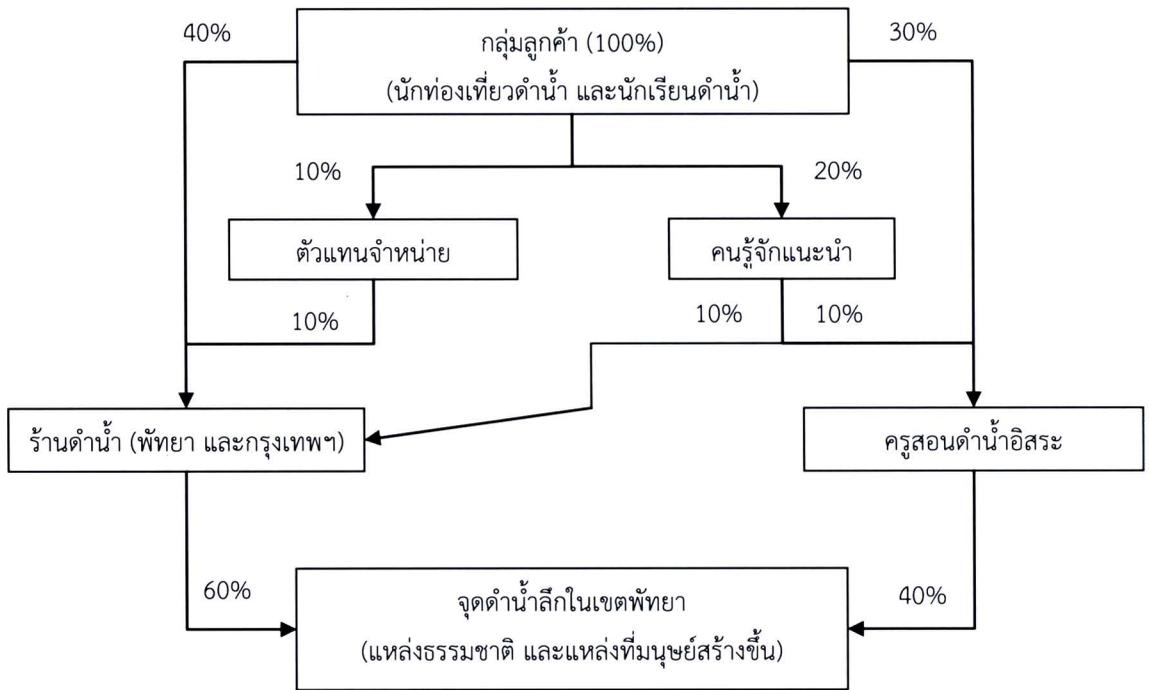
3. กรมประมง จะพิจารณาอนุญาตให้จัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลได้ ดังนี้

- บริเวณที่จัดสร้างต้องไม่กีดขวางการสัญจรทางน้ำ โดยอาจขอให้แนบความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาด้วย

- บริเวณที่จัดสร้างต้องมีความลึกไม่น้อยกว่า 6 เมตรขึ้นไป
  - ต้องไม่เป็นพื้นที่สำหรับใช้หรือจะใช้เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำหรือได้มีการประกาศกำหนดไว้เพื่อการนั้นแล้ว
  - ไม่เป็นพื้นที่หวงห้ามเพื่อการใช้ประโยชน์อื่นๆ เช่น เขตร่องน้ำเดินเรือ เขตจอดเรือ เป็นต้น
  - ไม่เป็นพื้นที่ที่อาจมีปัญหากระทบต่อความมั่นคงของประเทศ
  - วัสดุที่ใช้จัดสร้างต้องแข็งแรง ไม่ลอยน้ำและไม่เป็นมลพิษต่อสัตว์น้ำ
  - พื้นที่จัดสร้างต้องได้รับความเห็นชอบจากชุมชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พิจารณาผลกระทบด้านต่างๆ ดังนี้
- ระบบนิเวศทางทะเล พื้นที่การจัดวาง ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเล ได้แก่ แนวปะการัง และแหล่งหญ้าทะเล เป็นต้น
  - มลพิษต่อสิ่งแวดล้อม วัสดุที่ใช้ในการจัดทำปะการังเทียมต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการนำวัสดุเหลือใช้มาทำปะการังเทียม ต้องมีมาตรการในการทำความสะอาดและขจัดสารพิษ
  - พื้นที่สงวนและอนุรักษ์ทางทะเล พื้นที่จัดวางปะการังเทียม ต้องไม่อยู่ในพื้นที่ๆ อนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นเขตสงวนสภาพธรรมชาติทางทะเล (การจัดสร้างปะการังเทียมในประเทศไทย, 2552)

4.4 ช่องทางการตลาดการท่องเที่ยวดำน้ำลึกในเขตพัทยา

ช่องทางการตลาดการท่องเที่ยวดำน้ำลึกในเขตพัทยา มีลักษณะที่ค่อนข้างแคบและจำกัด เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับตลาดการท่องเที่ยวอื่นๆ ในพัทยา เป็นสินค้าท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มคนเท่านั้น (Niche Market) นักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยวดำน้ำส่วนมากต้องมีความสนใจในการดำน้ำมาตั้งแต่ต้น และการที่จะมาดำน้ำที่แหล่งนี้ได้ส่วนมากอาศัยข้อมูลที่ได้จากคนรู้จักแนะนำกันต่อ (Words of Mouth) และติดต่อเฉพาะร้านที่รู้จักหรือผ่านทางคำแนะนำมาจากเพื่อน ญาติ หรือคนสนิทที่เคยดำน้ำลึกมาก่อนแล้วติดต่อไปยังร้านที่แนะนำเท่านั้น และมีนักท่องเที่ยวบางส่วนที่เข้ามาติดต่อโดยตรงที่ร้านดำน้ำ และติดต่อผ่านเว็บไซต์ของร้านดำน้ำ หรือการติดต่อผ่านตัวแทนจำหน่ายการท่องเที่ยว (Agency) หรือติดต่อผ่านพนักงานโรงแรมต่างๆ ที่มีการตั้งแผนพับโฆษณากิจกรรมดำน้ำลึกไว้ ส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ สามารถอธิบายช่องทางการตลาดการท่องเที่ยวดำน้ำลึกในเขตพัทยา (ภาพที่ 3-4-3)

ภาพที่ 3-4-3 ช่องทางการตลาดการท่องเที่ยวดำน้ำลึกในเขตพัทยา

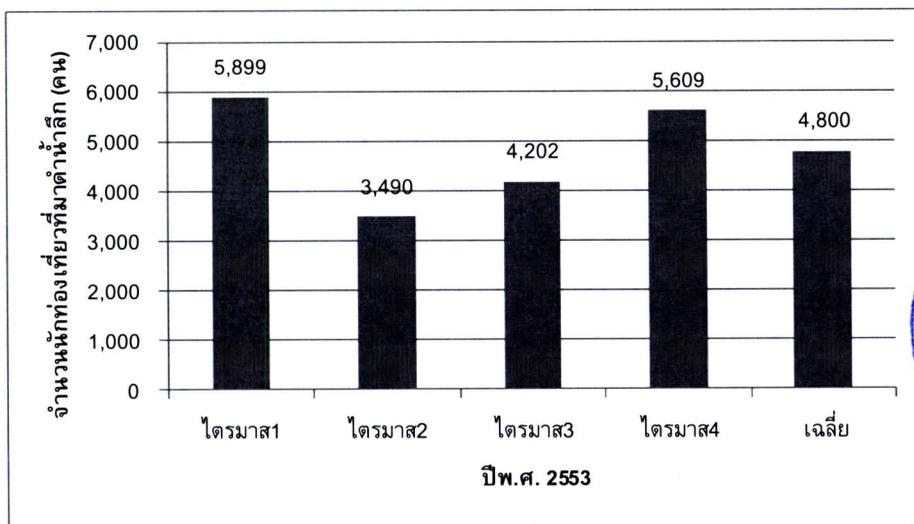
ผู้ที่มาดำน้ำลึกในเขตพัทยาส่วนใหญ่มาจากกรุงเทพฯ โดยส่วนมากจะทำการติดต่อด้วยตัวเอง หรือติดต่อผ่านทางคนรู้จัก (ในประเทศไทยหรือในกรุงเทพฯ) และมีบางส่วนที่ซื้อโปรแกรมการดำน้ำลึกผ่านทางตัวแทนจำหน่าย (Tour Agency) ทั้งที่อยู่ในกรุงเทพฯ และพัทยา โดยสัดส่วนของผู้ที่มาดำน้ำลึกที่เขตพัทยา คือ ส่วนมากจะมาจากร้านดำน้ำมากถึง ร้อยละ 60 และผ่านทางครูสอนดำน้ำอิสระ อีกร้อยละ 40

4.5 จำนวนนักท่องเที่ยวดำน้ำลึกในบริเวณหมู่เกาะล้าน

ในปัจจุบันบริเวณหมู่เกาะล้าน พัทยา เป็นแหล่งดำน้ำที่มีกิจกรรมการเรียน/การสอน การดำน้ำให้กับนักดำน้ำรุ่นใหม่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากในแต่ละปี สอดคล้องกับการขยายตัวของธุรกิจร้านดำน้ำลึกในเขตพัทยาที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น ประกอบกับ จำนวนครูดำน้ำอิสระที่ขยายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดกิจกรรมการเรียน/การสอนดำน้ำในเขตพัทยาเพิ่มขึ้น และการดำน้ำลึกในเขตพัทยาสามารถทำได้ตลอดทั้งปีอย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน พบว่า ยังไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวดำน้ำลึกในเขตพัทยายังเป็นระบบ จึงทำให้ทราบเพียงจำนวนนักท่องเที่ยวดำน้ำโดยการประมาณการ จากสำรวจข้อมูลภาคสนามของผู้วิจัยที่ทำเรือแหลมบาลีฮาย (2554) พบว่า มีนักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและต่างชาติที่มาดำน้ำลึก ในบริเวณหมู่เกาะล้านและเกาะไผ่ ประมาณ 400 คนต่อสัปดาห์ หรือประมาณ 1,600 คนต่อเดือน หรือ 19,200 คนต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ 1.14 ของจำนวนนักท่องเที่ยวที่ผ่านท่าเรือแหลมบาลีฮายทั้งหมด (ประมาณ 5,000 คนต่อวัน หรือ 35,000 คนต่อสัปดาห์) (www.pattaya.go.th, 2554)

จากการศึกษาในปี พ.ศ. 2553 จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างในพัทยา 4,007,624 คน ทำให้ประมาณแนวโน้มนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการดำน้ำลึกได้ ซึ่งแนวโน้มนักท่องเที่ยวที่มาดำน้ำลึกจะเพิ่มขึ้น

ตั้งแต่ไตรมาสที่ 4 และจะมากสุดในช่วงไตรมาสที่ 1 โดยเฉลี่ยแต่ละไตรมาสนักท่องเที่ยวจะมาดำนํ้าลึกประมาณ 4,800 คน แบ่งเป็นไตรมาสได้สัดส่วนดังภาพที่ 3-4-4

ภาพที่ 3-4-4 แนวโน้มนักท่องเที่ยวที่มาดำนํ้าลึกในปี พ.ศ. 2553

4.6 ประเภทธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวดำนํ้าลึก

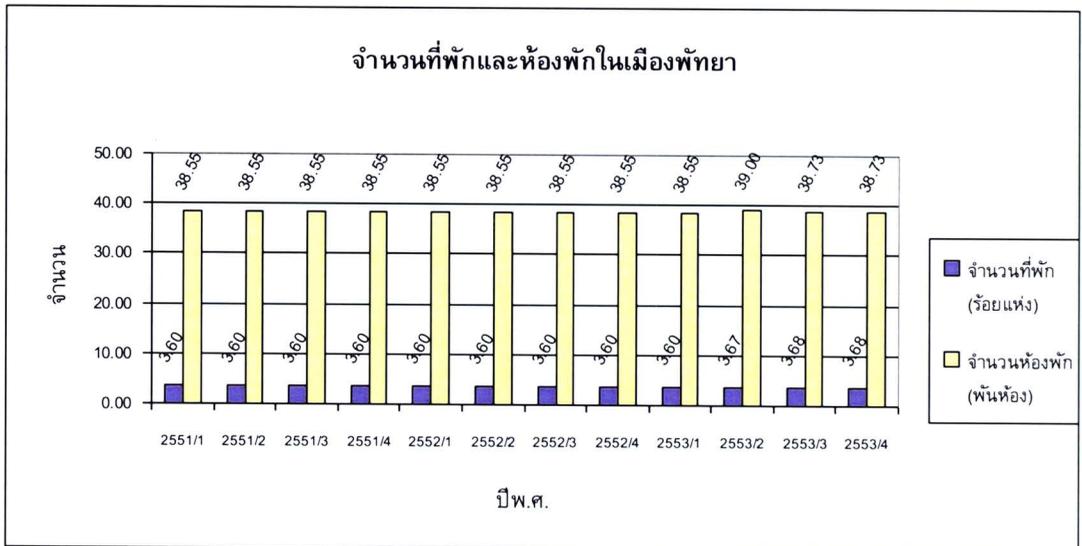
ประเภทธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวดำนํ้าลึกมีอยู่หลากหลายประเภท ที่สำคัญและได้รับประโยชน์จากธุรกิจการดำนํ้าโดยตรง ประกอบด้วย

1. ธุรกิจให้เช่าเรือ ผู้ประกอบการร้านดำนํ้าในเขตพญาส่วนใหญ่มีเรือเป็นของตนเอง และบางส่วนไม่มีเรือเป็นของตนเอง จำเป็นต้องเช่าเรือจากร้านเรือเช่า และในส่วนของร้านดำนํ้าในเขตกรุงเทพฯ ที่มีการนำนักท่องเที่ยวหรือนักเรียนดำนํ้า มาดำนํ้าหรือสอบดำนํ้าในเขตพญา ส่วนมากจะต้องมาจัดหาเรือโดยการเช่าเรือจากร้านเช่าเรือในเขตพญาอีกที่หนึ่ง ธุรกิจเช่าเรือในเขตพญา มีรูปแบบการให้บริการใน 2 ลักษณะ คือ เช่าเป็นรายปี (สำหรับร้านดำนํ้าในพญาที่ไม่มีเรือเป็นของตนเอง) และเช่าเป็นรายวัน (สำหรับร้านดำนํ้าในพญาที่มีการเช่าเสริมเป็นครั้งคราว และครูดำนํ้าหรือร้านดำนํ้าจากกรุงเทพฯ) ราคาที่ให้เช่าเรือมีความแตกต่างกัน อยู่ระหว่าง 6,000-8,000 บาทต่อวัน

2. ธุรกิจให้เช่าถังดำนํ้าและอุปกรณ์สำหรับดำนํ้า ธุรกิจนี้มีลูกค้าส่วนใหญ่เป็นร้านดำนํ้าและครูสอนดำนํ้าอิสระจากกรุงเทพฯ เนื่องจากมีความสะดวกในการมาดำนํ้าโดยไม่ต้องขนอุปกรณ์ดำนํ้าทั้งหมดมาจากกรุงเทพฯ ขณะที่ร้านดำนํ้าในกรุงเทพฯ ไม่มีบริการเช่าถังดำนํ้าแต่เน้นขายถังดำนํ้าและอุปกรณ์สำหรับดำนํ้าแก่ลูกค้าที่มีความต้องการใช้เป็นส่วนตัว

3. ที่พัก เมืองพญามีที่พักไว้รองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ โดยมีรูปแบบต่างๆ อาทิ โรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮ้าท์ จากผลการสำรวจสถิติที่พักและจำนวนห้องพัก ของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2553 พบว่า มีจำนวนที่พักในเมืองพญา 368 แห่ง ตลอดช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ที่พักมีจำนวนเพิ่มขึ้นน้อยมาก เพียงร้อยละ 0.01 (ภาพที่ 3-4-5) การที่ธุรกิจที่พักมีจำนวนแทบจะไม่เปลี่ยนแปลงเลย อาจมีสาเหตุเนื่องจากปัญหาการเมืองภายในประเทศในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจท่องเที่ยว แนวโน้มการแข่งขันค่าของเงินบาทไทย รวมไปถึงภาวะการถดถอยทางเศรษฐกิจโลกที่เกิดขึ้นใน

ยุโรปและอเมริกาจากปลายปี 2551 เป็นต้นมา ทำให้การลงทุนต่างๆ ในประเทศไทยชะลอตัว แต่ถึงแม้ว่าจำนวนที่พักจะมีจำนวนคงที่ แต่ด้วยจำนวนที่มีอยู่ในปัจจุบันก็ถือว่ามีความมีศักยภาพเพียงพอต่อการรองรับของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นได้ เพราะในปัจจุบันนี้มีรูปแบบของที่พักในรูปแบบใหม่ๆ เกิดขึ้นในเมืองพญาเป็นจำนวนมาก อาทิ อพาร์ทเมนต์ คอนโดมิเนียม ที่จดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์มีประมาณ 331 แห่ง ซึ่งสถานที่เหล่านี้บางแห่งก็แปลงเป็นห้องพักชั่วคราวรองรับนักท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 3-4-5 จำนวนที่พักและห้องพักในเมืองพญา

ที่มา: สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2554)

4. ร้านอาหารในเมืองพญามีหลากหลายประเภทสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้หลายเชื้อชาติให้เลือกรับประทานอยู่กระจายทั่วเมืองพญา จากการสำรวจกิจการประเภทร้านอาหารจากกระทรวงพาณิชย์ พบว่า กิจการจดทะเบียนเป็นรูปแบบนิติบุคคล ภัตตาคาร ร้านอาหารและเครื่องดื่ม บาร์ ไนท์คลับ คาเฟ่ ในปี พ.ศ. 2553 มีจำนวนมากกว่า 553 ร้าน (www.dbd.go.th สืบค้นวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2554)

4.7 รูปแบบบริการด้านดำน้ำลึก และร้านเช่า-ซื้ออุปกรณ์ดำน้ำ

บริเวณรอบหาดพญาตั้งแต่ตำบลนาเกลือในทางทิศเหนือจนถึงหาดจอมเทียนในเขตพญาได้มีผู้ประกอบการร้านดำน้ำทั้งหมด 10 ร้านและบางร้านมีมากกว่า 1 สาขา โดยมีบริการตั้งแต่การสอนดำน้ำลึก การซื้อ-เช่าอุปกรณ์ดำน้ำ และการจัดทัวร์ไปดำน้ำตามจุดดำน้ำต่างๆ ในเขตพญา ร้านที่ให้บริการสอนดำน้ำลึกต้องมีได้รับการรับรองจากสถาบันสอนดำน้ำระดับนานาชาติ เช่น PADI, NAUI, CMAS, SSI และ TDI เป็นต้น รูปแบบการดำเนินธุรกิจดำน้ำลึกในเขตพญา ประกอบไปด้วย

1. การสอนดำน้ำลึก ร้านต่างๆ ที่มีการสอนดำน้ำลึกจำเป็นต้องมีครูสอนดำน้ำที่เรียกว่า "Instructor" ซึ่งต้องได้รับใบประกาศนียบัตร รับรองจากสถาบันสอนดำน้ำระดับนานาชาติ ในเขตพญาครูสอนดำน้ำลึกที่ได้รับการยอมรับจากนักท่องเที่ยวส่วนมากเป็นชาวต่างชาติ โดยได้รับความน่าเชื่อถือใน

ความเป็นมืออาชีพ (Professional) จากชาวต่างชาติด้วยกัน อีกทั้งมีความสามารถในการสื่อสารระหว่างกันได้ดีกว่าครูชาวไทย สำหรับหลักสูตรดำน้ำลึกที่มีการสอนสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 หลักสูตรทดลอง เป็นหลักสูตรที่มีระยะเวลาการสอนเสร็จสิ้นภายใน 1 วัน เพื่อให้ผู้ที่สนใจดำน้ำลึกได้ทดลองดำน้ำก่อน โดยมีการอธิบายวิธีการและการให้คำแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิดประกอบการดำน้ำลึกในพื้นที่จริง เพื่อเป็นประสบการณ์ก่อนการตัดสินใจเรียนคอร์สดำน้ำลึกต่อไป ค่าเรียนสำหรับหลักสูตรนี้ประมาณ 3,800 - 4,000 บาทต่อคน รวมอุปกรณ์ดำน้ำลึก (ให้ยืม) ค่าเรือ ค่าอาหาร แต่หลักสูตรนี้จะไม่ได้รับบัตรรับรองการผ่านหลักสูตรการดำน้ำลึกจากสถาบันสอนดำน้ำระดับนานาชาติ

1.2 หลักสูตรที่ได้รับบัตรรับรองการดำน้ำลึก เป็นหลักสูตรที่มีการเรียนการสอนประมาณ 3 - 5 วัน (หลักสูตรดำน้ำระดับเบื้องต้น) ค่าเรียนมีตั้งแต่ 12,000 - 16,000 บาทต่อคน รวมอุปกรณ์ดำน้ำลึก (ให้ยืม) ค่าเรือ ค่าอาหาร ค่าหนังสือ ค่าบัตรรับรองการผ่านหลักสูตรการดำน้ำลึกจากสถาบันสอนดำน้ำระดับนานาชาติหลักสูตรนี้โดยทั่วไปแล้วมีอยู่ 6 ระดับ และบางร้านมีการสอนถึงระดับสูงสุด คือ การเป็นครูสอนดำน้ำ (Instructor)

2. การขายเช่าและซ่อมอุปกรณ์ดำน้ำลึก

ร้านดำน้ำโดยส่วนใหญ่มีบริการขายและให้เช่าอุปกรณ์ให้กับนักท่องเที่ยวและผู้เรียนดำน้ำ ส่วนการซ่อมอุปกรณ์ดำน้ำร้านที่สามารถรับซ่อมอุปกรณ์ดำน้ำได้นั้น จำเป็นต้องมีใบอนุญาตจากทางสถาบันสอนหลักสูตรการดำน้ำในการดำเนินธุรกิจนี้ ในส่วนของอุปกรณ์สำหรับดำน้ำลึกที่จำเป็น ประกอบด้วย

2.1 อุปกรณ์ดำน้ำพื้นฐาน ได้แก่ หน้ากาก (Mask) ตีนกบ (Fin) ท่อหายใจ (Snorkel)

2.2 อุปกรณ์ดำน้ำลึก ได้แก่ เสื้อชูชีพ (BCD) เครื่องช่วยหายใจ (Regulator) ถังดำน้ำ (Tank) และเข็มขัดน้ำหนักพร้อมตะกั่ว (Weight Belt)

2.3 อุปกรณ์เสริมเพื่อความปลอดภัย ได้แก่ นาฬิกาดำน้ำ (Dive Computer) มีด (Knife) และชุดดำน้ำ (Wet-suit) สมุดบันทึกการดำน้ำ (Log book)

สำหรับอุปกรณ์ดำน้ำที่มีราคาแพง ได้แก่ ถังดำน้ำ (Tank) เสื้ออัตรลัม (Buoyancy Control Device: BCD) เข็มขัดน้ำหนัก (Weight Belt) และสายควบคุมอากาศ (Regulator and Octopus) ส่วนใหญ่ทางร้านดำน้ำจะมีบริการให้เช่าในราคารวมชุดละ 250-400 บาทต่อวัน

3. การบริการจัดทัวร์ นอกจากทางร้านจะมีบริการสอนดำน้ำแล้ว ยังมีการขายทัวร์ตามจุดดำน้ำที่ทางร้านกำหนด ราคาประมาณ 3,000 - 3,800 บาทต่อคนต่อวัน (ค่าบริการรวม ค่าเรือ ค่าอาหาร และค่าเช่าอุปกรณ์ดำน้ำ) ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับแหล่งดำน้ำที่จะไปดำน้ำว่าจะไปดำน้ำที่เกาะใกล้ ได้แก่ เกาะล้าน เกาะสาก เกาะครกหรือเกาะไกล ได้แก่ เกาะรีน เกาะไผ่ เกาะคราม และจัดทัวร์สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการจะไปดำน้ำตามจุดอื่นๆ ที่สนใจในเขตทะเลพัทยา

4.8 โปรแกรมการให้บริการดำน้ำลึกในบริเวณในเขตพัทยาและกรุงเทพฯ

ร้านที่ให้บริการดำน้ำลึกแต่ละร้านมีโปรแกรมให้บริการดำน้ำลึก 2 ประเภท คือ โปรแกรมนำเที่ยวดำน้ำลึกและโปรแกรมเรียนดำน้ำลึก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. โปรแกรมนำเที่ยวดำน้ำลึก นำนักท่องเที่ยวยุโรปตามจุดดำน้ำซึ่งมี 2 แหล่งได้แก่ แหล่งระยะใกล้กับแหล่งระยะไกล ตัวอย่างโปรแกรมนำเที่ยวที่เป็นที่นิยมมีดังนี้

1.1 โปรแกรมดำน้ำลึกเกาะใกล้ ได้แก่ เกาะล้าน เกาะสาก เกาะครก เรือหลวงกูด

1.2 โปรแกรมดำน้ำลึกเกาะไกล ได้แก่ เกาะไผ่ เกาะรี้น เกาะमारวิชัย เรือหลวงคราม

1.3 โปรแกรมดำน้ำลึก 1 วัน -ดำน้ำกลางวัน 1 โด๊ป และกลางคืน 1 โด๊ป

1.4 โปรแกรมดำน้ำลึก 2 วัน -ดำน้ำกลางวัน 2 วันและกลางคืน 1 โด๊ป

2. โปรแกรมเรียนดำน้ำลึก สำหรับโปรแกรมเรียนดำน้ำลึกในแต่ละสถาบันจะมีการสอนที่คล้ายๆกัน ในที่นี้ ขอยกตัวอย่างโปรแกรมเรียนดำน้ำลึกของสถาบัน PADI ดังนี้

2.1 Open Water Diver หลักสูตรเรียนการดำน้ำลึกเบื้องต้น สำหรับผู้ที่ยังไม่พื้นฐานการดำน้ำลึก หลักสูตรนี้สอนตั้งแต่วิธีการหายใจใต้น้ำ การใช้อุปกรณ์ดำน้ำ การประกอบชุดดำน้ำ ภาษามือที่ใช้ใต้น้ำ หลักสูตรนี้จะใช้เวลาสอนประมาณ 2 วันภาคปฏิบัติในทะเลไม่ต่ำกว่า 4 โด๊ป ดำน้ำได้ที่ระดับความลึกไม่เกิน 16 เมตร

2.2 Advanced Open Water Diver หลักสูตรนี้เพิ่มเนื้อหาการใช้เข็มทิศใต้น้ำ การดำน้ำตอนกลางคืน การควบคุมการลอยตัว หลักสูตรนี้จะใช้เวลาสอนประมาณ 2 วันภาคปฏิบัติในทะเลไม่ต่ำกว่า 5 โด๊ป และสามารถดำน้ำลึกได้เกิน 16 เมตร

2.3 Emergency First Response (EFR) เป็นหลักสูตรช่วยเหลือผู้ได้รับอุบัติเหตุจากการดำน้ำเบื้องต้น เช่น การปั๊มหัวใจ การผายปอด หลักสูตรนี้จะใช้เวลาสอนประมาณ 1 วัน

2.4 Rescue Diver หลักสูตรช่วยเหลือผู้ได้รับอุบัติเหตุจากการดำน้ำระดับสูง ผู้ที่เรียนหลักสูตรนี้ต้องผ่านหลักสูตร EFR หลักสูตรนี้สำหรับช่วยเหลือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ ตกน้ำ หรือหมดสติใต้น้ำและผิวน้ำ หลักสูตรนี้จะใช้เวลาสอนประมาณ 2-3 วันภาคปฏิบัติในทะเลประมาณ 2 วัน

2.5 Dive Master หลักสูตรนี้สอนการเป็นผู้ช่วย Instructor และเป็น Dive Leader รวมทั้งสอนการจัดการเวลาการดำน้ำและดูแลนักดำน้ำหลักสูตรนี้จะใช้เวลาสอนประมาณ 10 - 14 วันภาคปฏิบัติขึ้นอยู่กับผู้เรียนสามารถผ่านทักษะต่างๆ ได้หรือไม่

2.6 Instructor หลักสูตรสำหรับการเป็นครูสอนดำน้ำลึก ผู้เรียนจะได้ฝึกเทคนิคการสอนดำน้ำในหลักสูตรต่างๆ เพิ่มเติม การทำความเข้าใจในระบบการสอนแบบมาตรฐาน หลักสูตรนี้เมื่อจบแล้วสามารถออกบัตรรับรองการผ่านหลักสูตรการดำน้ำลึกจากสถาบันสอนดำน้ำระดับนานาชาติได้ หลักสูตรนี้จะใช้เวลาสอนประมาณ 12 - 15 วัน ภาคปฏิบัติ ขึ้นอยู่กับผู้เรียนสามารถผ่านทักษะต่างๆ ได้หรือไม่

ราคาค่าบริการในการนำเที่ยวดำน้ำลึก และการเรียนการสอนหลักสูตรดำน้ำลึก ของร้านดำน้ำในเขตพัทยาและกรุงเทพฯ มีอัตราค่าธรรมเนียมการสอนการเรียน และราคาโปรแกรมนำเที่ยวดำน้ำที่แตกต่างกัน พบว่า อัตราค่าธรรมเนียมการสอนการเรียนดำน้ำลึกเฉลี่ยในเขตพัทยาสูงกว่าเขตกรุงเทพฯ ร้อยละ 68.05 และราคาโปรแกรมนำเที่ยวเฉลี่ยในเขตพัทยาสูงกว่าเขตกรุงเทพฯ ร้อยละ 43.55 (ตารางที่ 3-4-1) โดยราคาดำน้ำลึกในโปรแกรมต่างๆ จะไม่รวมค่าเดินทางและค่าที่พัก ทั้งนี้ราคาโปรแกรมของร้านดำน้ำของพัทยามีราคาสูงกว่าร้านดำน้ำในเขตกรุงเทพฯ เนื่องจากกลุ่มลูกค้าหลักของร้านดำน้ำ

ในเขตพญาส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ ประกอบกับต้นทุนการดำเนินธุรกิจเขตพญาที่สูงกว่า ทั้งค่าเช่าสถานที่ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ

ตารางที่ 3-4-1 ช่วงราคาค่าบริการในการนำเที่ยวดำน้ำและการเรียนการสอนหลักสูตรดำน้ำลึกในเขตพญาของร้านดำน้ำในเขตพญา และกรุงเทพฯ

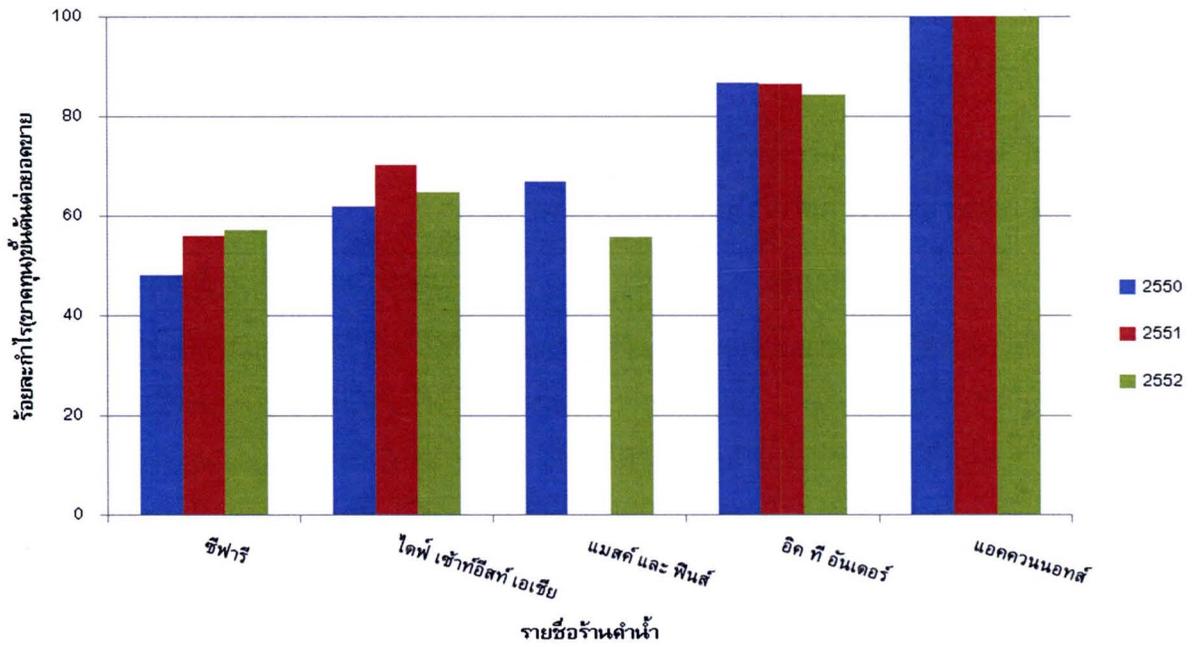
โปรแกรม	ร้านดำน้ำในพญา	ร้านดำน้ำในกรุงเทพฯ
1. ดำน้ำลึกเกาะใกล้	2,900-3,300 บาท	1,200-1,400 บาท
2. ดำน้ำลึกเกาะไกล	2,900-3,300 บาท	1,300-1,500 บาท
3. ดำน้ำลึก 1 วัน – กลางวัน 1 ไทฟ์ กลางคืน 1 ไทฟ์	3,000-3,800 บาท	-
4. ดำน้ำลึก 2 วัน – กลางวัน 2 วัน และกลางคืน 1 ไทฟ์	3,600-5,200 บาท	-
5. หลักสูตร Open Water Diver	14,000-16,500 บาท	6,500-11,000 บาท
6. หลักสูตร Advanced Open Water Diver	12,000-15,000 บาท	4,500-7,500 บาท
7. หลักสูตรEFR	4,000-7,000 บาท	3,500-4,500 บาท
8. หลักสูตร Rescue Diver	11,000-15,000 บาท	6,500-9,500 บาท
9. หลักสูตร Dive Master	28,000-45,000 บาท	22,000-32,000 บาท
10. หลักสูตร Instructor	36,000-50,000 บาท	30,000-35,000 บาท

ที่มา: จากการสำรวจ (2554)

4.9 การประมาณการรายได้-รายจ่ายของธุรกิจดำน้ำลึก

จากการวิเคราะห์สถิติของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ พบว่า ผลประกอบการธุรกิจดำน้ำ จำนวนทั้งหมด 5 ร้าน ได้แก่ ร้าน ซีฟารี, ไทฟ์เซ้าท์อีสท์ เอเชีย, แมสค์ และฟินส์ (ผลร้อยละกำไร (ขาดทุน) ขึ้นต้นต่อยอดขายปีพ.ศ. 2551 ไม่มีข้อมูล), อิค ทีอันเดอร์, แอคควอนอทส์ส่วนใหญ่มีผลประกอบการแนวโน้มของผลกำไรปรับตัวดีขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2551 แต่ในปี พ.ศ. 2552 ผลประกอบการของกำไรปรับตัวลง (ภาพที่ 3-4-6)

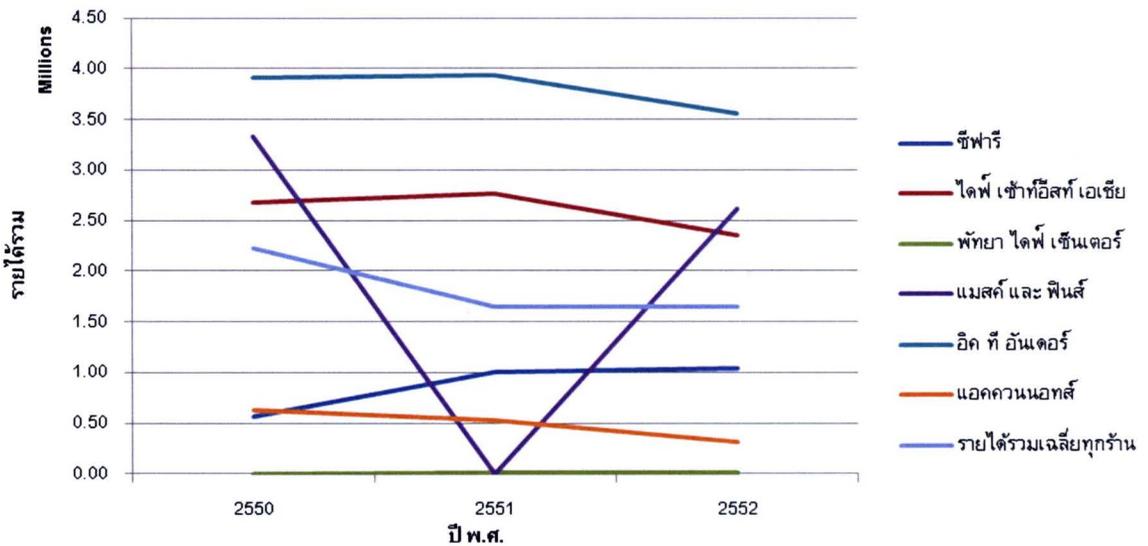
ในขณะที่การวิเคราะห์รายได้รวมของผู้ประกอบการธุรกิจดำน้ำลึก ได้แก่ ร้านซีฟารี, ไทฟ์เซ้าท์อีสท์ เอเชีย, พญา ไทฟ์ เซ็นต์เตอร์ (ผลรายได้รวมปีพ.ศ. 2550 ไม่มีข้อมูล), แมสค์ และฟินส์ (ผลรายได้รวมปีพ.ศ. 2551 ไม่มีข้อมูล), อิค ทีอันเดอร์, แอคควอนอทส์ พบว่า รายได้รวมเฉลี่ยของทั้ง 6 ร้าน ในปี พ.ศ. 2551 มีแนวโน้มลดลงจากปีพ.ศ. 2550 แต่ในปี พ.ศ. 2552 รายได้รวมเฉลี่ยมีแนวโน้มดีขึ้นเพียงเล็กน้อยจากปี พ.ศ. 2551 (ภาพที่ 3-4-7)

ภาพที่ 3-4-6 ร้อยละกำไร (ขาดทุน) สุทธิ ปีพ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2552 ของร้านค้า

ที่มา: www.dpd.go.th, 2554

หมายเหตุ: ตัวอย่างนี้เอาเฉพาะร้านที่มีข้อมูล

ภาพที่ 3-4-7 แสดงรายรับรวมของร้านค้าในปี พ.ศ. 2550-2552

ที่มา: www.dpd.go.th, 2554

หมายเหตุ: ตัวอย่างนี้เอาเฉพาะร้านที่มีข้อมูล

4.10 นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว

นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการตลาดธุรกิจการท่องเที่ยวดำน้ำลึก ดำเนินการโดยหลายหน่วยงาน ทั้งจากหน่วยงานส่วนกลางและหน่วยงานท้องถิ่น รวมถึงเมืองพัทยา มีดังนี้

1. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

แผนการตลาดท่องเที่ยวของ ททท. ได้ทำขึ้นตามกรอบนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ ดังนี้

- นโยบายรัฐบาล เน้นหลักเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมคุณภาพและยั่งยืนในมิติ “มูลค่า” และ “คุณค่า” ผ่านทางกระบวนการ “สะดวก สะอาด ปลอดภัย” พร้อมจดจำลักษณะกลุ่ม (Cluster) กิจกรรม

- นโยบายของคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ๆ

- แผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยว ปีพ.ศ. 2551-2554 เน้นการสร้างความแตกต่างของจุดขาย ให้เข้ากับการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อม การเพิ่มพื้นที่สีเขียว พัฒนาระบบฐานข้อมูลออนไลน์

แผนการตลาดท่องเที่ยวไทยของ ททท. ในปี พ.ศ. 2551-2553 ที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวดำน้ำลึกในเมืองพัทยาที่ผ่านมา

- เป้าหมายของกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ ในปี พ.ศ. 2551 นำเสนอการท่องเที่ยวท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบภายใต้ Theme “7 Amazing Products: 7 แนวทางสร้างความสุข” ได้แก่ การท่องเที่ยวทางทะเลที่ให้ความรู้สึกหลากหลาย (Sun Surf and Serenity) การท่องเที่ยวที่สร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ ห่วงใย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (The Beauty of Natural Wonders) ได้แก่ การดำน้ำเก็บขยะ การปลูกปะการัง เป็นต้น ในปี พ.ศ. 2552 นำเสนอการท่องเที่ยวในรูปแบบคล้ายปี พ.ศ. 2551 ภายใต้ Theme “7 Wonders of Amazing Thailand” และเพิ่มกิจกรรมที่รวมกับความบันเทิง (Festivities) ได้แก่ การจัดระดับนานาชาติ เช่น Pattaya Music Festival, Golf Championship เป็นต้น และการสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่รักษาสิ่งแวดล้อม (7 Greens) ส่วนปี พ.ศ. 2553 เป็นการสานต่อโครงการปี พ.ศ. 2552 ภายใต้ชื่อ “Amazing Thailand Amazing Value” โดยได้ส่งเสริมกลุ่มดำน้ำในตลิ่งญี่ปุ่น ตามโครงการ Diving in Thailand

- กลุ่มนักท่องเที่ยวไทย ในปี พ.ศ. 2551 เน้นทางกลุ่มเยาวชนสร้างกระแสอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมและความเป็นเจ้าบ้านที่ดีในแคมเปญ “เก็บเมืองไทยให้สวยงาม” และกระจายรายได้สู่พื้นที่ต่างๆ ในประเทศโดยการจัดโปรโมชันท่องเที่ยวตลอดทั้งปี ในแคมเปญ “เที่ยวไทยให้สนุก เติมความสุขให้ชีวิต” ในปีพ.ศ. 2552 เน้นรูปแบบการท่องเที่ยวเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มคนท้องถิ่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้พิการ กลุ่มท่องเที่ยวทางบุญ และเน้นพื้นที่ท่องเที่ยวทางอีสาน เป็นต้น และปี พ.ศ. 2553 เน้นกลุ่มเยาวชน คนทำงาน ครอบครัว สร้างกระแสการท่องเที่ยว “รักเมืองไทย” และกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2. สำนักงานเมืองพัทยา

สำนักงานเมืองพัทยาได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองในระยะ 3 ปี และ 5 ปี มียุทธศาสตร์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวพัทยาในรูปแบบโครงการต่างๆ ได้แก่

2.1 โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมใต้ทะเล เป็นโครงการวางหุ่นตามแนวปะการังรวมถึงการปลูกและอนุบาลปะการังที่หมู่เกาะล้าน

2.2 โครงการอนุรักษ์เรือจม เป็นโครงการที่เกิดจากกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเมืองพัทยา และกรมกิจการพลเรือนทหารเรือ กองทัพเรือ มีการจัดตั้งชมรมดำน้ำรักษะทะเลพัทยา และการจมเรือที่ปลดประจำการลงในทะเลเพื่อสร้างแหล่งที่อยู่ให้ปะการังและสัตว์ทะเล รวมถึงเป็นแหล่งดำน้ำเพื่อการท่องเที่ยวและการศึกษาเรียนรู้ใต้ท้องทะเล

2.3 โครงการอนุรักษ์เต่าทะเล ภายใต้ชื่อโครงการ “ปล่อยเต่าทะเลคืนถิ่น” เป็นความร่วมมือกันระหว่างสำนักงานเมืองพัทยาและเทศบาลเมืองศรีราชา ปล่อยเต่าทะเลและสร้างความตระหนักและรับผิดชอบต่อการในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางทะเล

3. โครงการจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการจังหวัดชลบุรี

เป็นความร่วมมือเพื่อการพัฒนาทางทะเลในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง (Regional Programmed) ของ 3 องค์กรระหว่างประเทศ คือ กองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (Global Environment Facility: GEF) สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programmed: UNDP) และองค์การทางทะเลระหว่างประเทศ (International Maritime Organization: IMO) ภายใต้โครงการภูมิภาคของโครงการสร้างพันธมิตรในการจัดการสิ่งแวดล้อมในทะเลเอเชียตะวันออกเฉียง (Partnerships in Environment Management for the Seas of East Asia) หรือ PEMSEA มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐเพื่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศรวมถึงความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งโดยให้ผู้ใช้ทรัพยากรตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรการพัฒนาท้องถิ่นและคุณภาพชีวิตโดยให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในระบบนิเวศน้อยที่สุดวางกลยุทธ์ 4 เรื่อง การให้ข้อมูลข่าวสาร การอนุรักษ์ การบรรเทาป้องกันคุ้มครอง และการพัฒนาโครงการ

4. องค์กรบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.)

เป็นองค์การมหาชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการบริหารงานด้านการท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และหน่วยงานระดับท้องถิ่น โดยมีหน้าที่พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว และการรักษาความปลอดภัย เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ ทั้งนี้เมืองพัทยาได้รับเลือกให้เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2552 โดยในเบื้องต้นได้แบ่งพื้นที่การพัฒนาท่องเที่ยวในเมืองพัทยาและพื้นที่ใกล้เคียง ได้แก่ เกาะล้าน เกาะไผ่ และพื้นที่รอบนอกเมืองพัทยา ไว้ดังนี้

- พื้นที่ติดชายหาดเมืองพัทยาเป็นพื้นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ
- พื้นที่ติดชายหาดถึงถนนพัทยาสาย 3 เป็นพื้นที่ธุรกิจสำหรับนักท่องเที่ยว
- พื้นที่ถนนพัทยาสาย 3 ถึงถนนสุขุมวิทเป็นพื้นที่ตั้งสิ่งอำนวยความสะดวก
- พื้นที่ถนนสุขุมวิทถึงพื้นที่เขตเมืองพัทยากำหนดให้เป็นพื้นที่สนับสนุนในทุกด้าน
- พื้นที่บริเวณหาดกระเทียมถึงถนนสุขุมวิทเป็นพื้นที่ส่งเสริมและอนุรักษ์ด้านวัฒนธรรม

4.11 ศูนย์ให้บริการการท่องเที่ยวและความปลอดภัย

การท่องเที่ยวในพญามีหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบอยู่หลายภาคส่วน ได้แก่

1. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานพญา มีหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวและวางแผนการตลาดการท่องเที่ยวในเมืองพญา
2. ตำรวจท่องเที่ยวพญา มีหน้าที่ให้ความดูแลและรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว
3. สำนักงานเมืองพญา สาขาเกาะล้าน มีหน้าที่ส่งเสริมและเผยแพร่การท่องเที่ยว
4. สำนักปลัดเมืองพญา มีหน้าที่ รักษาความปลอดภัยทางทะเล ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุทางทะเล จัดระบบรักษาความปลอดภัยทางทะเล
5. สำนักงานขนส่งทางน้ำที่ 6 สาขาอ้อยพญา มีหน้าที่ในการอนุญาตให้ทำการขุดลอกร่องน้ำ ตรวจสอบความปลอดภัยในการขนส่งทางน้ำ การขอจดทะเบียนเรือใหม่ การขอต่อใบอนุญาตใช้เรือ การขอเปลี่ยนแปลงรายการเรือ การขอมีหนังสือคนประจำเรือ การขึ้นแนวเขต การออกประกาศนียบัตรช่างกล และการออกประกาศนียบัตรฝ่ายเดินเรือ

4.12 สรุปศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านน้ำลึกในแหล่งที่มนุษย์สร้างขึ้นในเขตพญา

โดยสรุปแล้ว จะเห็นได้ว่า กิจกรรมดำน้ำลึกเป็นกิจกรรมเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยว และขึ้นอยู่กับความสมัครใจของนักท่องเที่ยวว่าจะเลือกเรียนหรือดำน้ำลึกหรือไม่ ไม่ขึ้นกับผลกระทบจากปัญหาต่างๆ ภายในประเทศและจากต่างประเทศ ยกเว้นแต่ระดับรายได้ของนักท่องเที่ยวที่อาจมีผลกระทบได้ จากการสำรวจเบื้องต้นจากผู้ประกอบการในพญาและกรุงเทพฯ พบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติโดยส่วนใหญ่สนใจมาเรียนดำน้ำลึกในประเทศไทย เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการเรียนถูก และค่าครองชีพในประเทศไทยไม่สูงมากนัก ส่วนนักท่องเที่ยวไทยมีความสนใจในกิจกรรมการดำน้ำลึกเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นคนระดับกลาง ดังนั้นกิจกรรมนี้สำหรับคนไทยแล้วเพื่อทำเพื่อความสนุกมากกว่าการเรียนเพื่อไปทำอาชีพครูสอนดำน้ำ

ในการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านน้ำลึกในแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้นในเขตพญาให้เกิดความยั่งยืนนั้น พญามีความพร้อมและไม่พร้อมในหลายเรื่องด้วยกัน ได้แก่

1. จุดดำน้ำลึกในเขตพญาที่กล่าวมาแล้วข้างต้นมีหลายจุดด้วยกัน แต่จะมีบางจุดที่มีผู้ที่ดำน้ำลึกเป็นจำนวนมากแน่นอน เช่น แหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ เรือหลวงคราม บริเวณเกาะไผ่ เกาะสาเก ด้านตะวันออก เพราะว่าใน 2 พื้นที่นี้ มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาดำน้ำมาก โดยเฉพาะช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ ทั้งนี้เป็นเพราะจุดดำน้ำลึกในเขตพญาเป็นพื้นที่ใกล้กรุงเทพฯ การเดินทางไปมาสะดวกสบาย มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ซึ่งเมื่อมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐ สามารถทำให้แนวโน้มผู้ที่เข้ามาเรียนดำน้ำลึกเพิ่มขึ้นในเขตพญา
2. สิ่งอำนวยความสะดวก พญาถือได้เป็นเมืองที่มีการพัฒนาแบบก้าวกระโดด ดังนั้น ระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ น้ำประปา ไฟฟ้า มีเพียงพอในทุกพื้นที่ ยกเว้นพื้นที่หมู่เกาะล้าน ที่มีปัญหาเรื่องน้ำ

จัดที่ต้องนำมาจากฝั่งพญา และไฟฟ้าก็มีไม่เพียงพอต่อการใช้งาน เนื่องจากเกาะลันกำลังเป็นพื้นที่พัฒนาและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวต่างชาติและชาวไทยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ในส่วนของที่พักอาศัย พญาที่พักมากกว่า 500 แห่ง ได้แก่ โรงแรม บังกะโล เกสต์เฮ้าส์ รีสอร์ท อพาร์ทเมนต์ ซึ่งมีจำนวนเพียงพอต่อการเข้ามาพักผ่อนหรืออยู่อาศัย แต่ในช่วง High Season อาจมีปัญหาเรื่องการที่พักไม่เพียงพอบ้าง

ระบบคมนาคม ของเมืองพญาจัดอยู่ในเกณฑ์ที่ดี นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาพญาได้หลายเส้นทาง ดังนั้นการเข้าถึงพญาเป็นเรื่องง่ายสำหรับนักท่องเที่ยวมาถึงพญาจะมีรถประจำทางไว้บริการภายในตัวเมืองโดยกำหนดค่าบริการเพียงคนละ 20 บาท หรือนักท่องเที่ยวต้องการไปสถานที่อื่นๆ ที่รถไม่ผ่านก็สามารถเหมาคันได้

3. รูปแบบธุรกิจดำน้ำลึกมีขนาดของตลาดค่อนข้างเล็กเมื่อเปรียบเทียบกับตลาดการท่องเที่ยวรวมในเขตพญา ธุรกิจดำน้ำลึกมีลักษณะเป็นสินค้าเฉพาะ (Exotic) ในธุรกิจท่องเที่ยว กล่าวคือนักท่องเที่ยวที่สนใจต้องมีรสนิยม (Taste) ชื่นชอบการผจญภัยใต้น้ำรวมทั้งมีข้อมูลหรือความรู้เกี่ยวกับการดำน้ำลึกมาในระดับหนึ่ง และในเขตพญามีผู้ให้บริการทั้งการเรียนการสอนดำน้ำ การนำเที่ยวดำน้ำลึก มีจำนวนไม่กี่ราย แม้มีจำนวนไม่กี่ราย แต่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอในช่วงที่ผ่านมา ในด้านราคาของการให้บริการนั้นพบว่าไม่แตกต่างกันมากนัก ไม่มีพฤติกรรมการตัดราคาเพื่อแย่งส่วนแบ่งตลาด พฤติกรรมทางด้านการตลาดในการให้บริการของร้านดำน้ำในพญาจะใช้วิธีการรักษาลูกค้าชาวต่างชาติที่เป็นชาติเดียวกับเจ้าของกิจการ ทำให้ผู้ประกอบการไม่มีความจำเป็นในการแข่งขันตัดราคากันเองเพื่อแย่งส่วนแบ่งตลาด

แต่อย่างไรก็ตาม จุดที่สามารถดึงดูดลูกค้าของธุรกิจนี้ ก็คือ สีสันในการให้บริการ และ Service Mind ของผู้ให้บริการ รวมถึงการคุ้นเคยเป็นกันเองของนักท่องเที่ยวในกรณีที่เป็นลูกค้าประจำ นอกจากนี้ ปัจจัยหนึ่งของการได้เป็นผู้ขายน้อยราย คือ ธุรกิจจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบในความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ ไม่ใช่ผู้ประกอบการใดจะทำธุรกิจนี้ได้ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการดำน้ำ (Instructor Diver) และการช่วยเหลือดูแลนักท่องเที่ยว ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง การพัฒนาธุรกิจดำน้ำลึกจึงควรมุ่งไปที่การนำเทคโนโลยีหรือรูปแบบใหม่ๆ ในการให้บริการเข้ามาใช้ จะช่วยสร้างแรงดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยวโดยรวมในการอยากเรียนรู้โลกใต้น้ำขึ้นมาได้อีกทางหนึ่ง

4. นโยบายเพื่อการพัฒนาธุรกิจดำน้ำลึกในพญา ปัจจุบันนโยบายที่ส่งเสริมธุรกิจดำน้ำลึกยังไม่มีเป็นรูปธรรม มีเพียงกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลที่จัดขึ้นมา อาทิ การเก็บขยะใต้น้ำ การปลูกปะการังหรือการวางสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นใต้ทะเล โครงการเหล่านี้เป็นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมดำน้ำลึกให้เป็นที่รู้จักของประชาชนได้ ในส่วนของมาตรการที่เป็นแนวทางในการกำกับดูแลธุรกิจดำน้ำลึกยังไม่มีโดยตรง มีเพียงกฎหมายที่เกี่ยวกับการจดทะเบียนผู้ประกอบการธุรกิจ อาทิ การจดทะเบียนเปิดร้านดำน้ำ การจดทะเบียนเรือนำเที่ยว การทำประกันอุบัติเหตุทางเรือและทางบก (การอุบัติเหตุระหว่างเดินทาง) แต่มาตรการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ดำน้ำนั้นยังไม่มีกำหนดขึ้นมาอย่างเป็นทางการ โดยเฉพาะความปลอดภัยอันเนื่องมาจากการพื้นที่ทางทะเลร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำ

อื่นๆเช่น การดำน้ำตื้น การเล่นเรือกล้วย การขับสกูตเตอร์ การนั่งเรือท่องเที่ยว การดำน้ำลึก ดังนั้นนักดำน้ำลึกมักจะได้รับปัญหาจากเรือสปีดโบ้ท เรือสกูตเตอร์ที่ขับเข้ามามีบริเวณที่ดำน้ำซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในระหว่างที่กำลังขึ้นจากน้ำ

